

הלקפיטליזם דמינו או לדרוויניזם היינו?

:: אורי וייס

בית הדין לעבודה, המורה להעביר את הכסף לעובדי הרשויות. שלטון החוק וכיבוד פרשנות החוזה בידי בית המשפט נאמנים אף על אחרון הקפיטליסטים.

אף הצעת האוצר לשנות את חוק הלנת שכר רטרואקטיבית, כך שתיגול גם כבשת הרש של פיצויי ההלנה מן העובדים - היא אנטי קפיטליסטית. חוק הלנת שכר הוא חלק מן החוזה. על-פי הנרטיב הקפיטליסטי, העובד הסכים לחוזה בהסתמך על הפיצויים המובטחים לו שם. ייתכן שאלמלא פיצויים אלה לא היתה נוצרת הסכמה כאמור. שינוי של כללי המשחק פאזה אחת לאחר פוגע, איפוא, בציפיות ובהסתמכות בנות החוזה. יש להטעים, כי די באיום להפעיל את החקיקה כדי לפגוע בקפיטליזם, שכן בית המשפט בתוך עמו הוא יושב. הוא רואה את הקולות. בצדק או שלא בצדק, ייזהר בית הדין לעבודה בפסקו פיצויי הלנה לעתיד לבוא, לבל תתערב הכנסת בהחלטתו באמצעות חקיקה. וצאו וראו, כיצד בית המשפט העליון האמריקאי הרכין את ראשו בפני אימויו של רוזוולט.

כך, על קצה המזלג, כיצד אף מחירות קפיטליסטית לא נותר הרבה.

אף עקרונות המסד האחרים של הקפיטליזם נדרסים מדי יום בישראל. הקפיטליזם אינו מבטיח שוויון חברתי. אולם, הוא מותיר כנחמה פורתא את השוויון האזרחי-פוליטי, ולו הפורמלי. כלומר, הוא מחייב את המדינה לא להפלות, כשהיא מקצה משאבים והזדמנויות (וכן בהחלת החוק). אפלייתם הגזענית של האזרחים הפלשתינאים מנוגדת לכך. ההפרדה הגזענית בחינוך היא רק דוגמא לכך. לבטח ולבטח כאשר גם נפרד וגם מופלה. ולכך הוסיפו את רמיסת זכויותיהם החוקתיות של מהגרי העבודה וילדיהם. הפרקטיקות האפלות והעברייניות, משרות הטרור, של משטרת ההגירה היו צריכות לזעזע את מצפוננו של הריאקציונר שבקפיטליסטים. סיסמה גזענית ומזלזלת כ"נקיון בתים" צריכה לעורר סלידה אף בו. ולכך הוסיפו את הכיבוש והאפרטהייד המוטלים על הפלשתינאים שאינם ישראלים. הקפיטליזם הוא לגוול את אדמותיהם, בתיים ומטעיהם - קנייניהם המכוננים ביותר - כמעשה יומיום?

ואין כל אלו אלא ללמד, כי לא קפיטליזם כאן, אלא דרוויניזם אוליגרכי וגזעני. זוהי למעשה כלכלה, המעבירה עושר מעניים לעשירים, מה שתואם אתוס אוליגרכי - שלפיו העשירים יודעים טוב יותר להשתמש בכסף, ולכן יש להעביר לידיהם את המשאבים.

אחת הבודות הרווחות הינה שהכלכלה הישראלית היא קפיטליסטית. המשכה הוא כי נתניהו הפך את הכלכלה הישראלית ליותר קפיטליסטית. ולא היא! בישראל לא שלטת השיטה הקפיטליסטית. זאת כיוון שעקרונות היסוד שלה, המבשרים על חירות, על זכות הקניין ועל שוויון מינימלי, מופרים.

עמוד התווך של הקפיטליזם הוא עקרון 'חופש החוזים'. על פי עקרון זה, לצדדים שמורה האוטונומיה לעצב כרצונם את תנאי החוזה. אל לה למדינה להתערב בחוזים. תפקידה מתמצה באכיפת אותם חוזים. כמו כן, השארת החוזים למשחק החופשי של השוק תמקסם, על פי האתוס הקפיטליסטי, את התועלת הכללית. כל אשר כופר בעקרון "חופש החוזים" הוציא עצמו מן הכלל הקפיטליסטי.

ושר האוצר הישראלי מה הוא אומר? אין הוא נאמן לחוזים שהמדינה צד להם. בראש ובראשונה, זכור לרע אימו לקבוע שכר בחקיקה רטרואקטיבית. הרגולציה הזו פוגעת בקודש הקודשים של הקפיטליזם, עקרון חופש החוזים. לא זו בלבד שהיא לא מותירה את יחסי העבודה ליד הנעלמה - אותו משחק חופשי של השוק, אלא שהיא עושה זאת רטרואקטיבית. במקום לאכוף, היא מבטלת חוזים קיימים. בכך היא פוגעת באמינות של מכשיר החוזה. בנוסף, היא נותנת למדינה לכתוב לבדה את חוזה העבודה. כך, למשל, היה נהוג באיטליה של מוסוליני. והנה האיום האנטי-קפיטליסטי הזה שימש מבחינת נתניהו כקלף מיקוח במשא ומתן. הסדרי העבודה עוצבו לאורו.

הקפיטליזם המשיך להירמס באי-תשלום משכורות עובדי הרשויות. בכך הופרו חוזה העבודה. בעתיד יהיו חוזים יעילים שלא ייכרתו, זאת משום שהעובדים כבר לא יאמינו להבטחות המדינה. הפגיעה בקפיטליזם התעצמה, כאשר המדינה אף לא קיימה במלואה את פסיקת

שר האוצר הישראלי מה הוא אומר? אין הוא נאמן לחוזים שהמדינה צד להם. בראש ובראשונה, זכור לרע אימו לקבוע שכר בחקיקה רטרואקטיבית. הרגולציה הזו פוגעת בקודש הקודשים של הקפיטליזם.

בית המשפט בתוך עמו הוא יושב. הוא ראה את הקולות. בצדק או שלא בצדק, ייזהר בית הדין לעבודה בפסקו פיצויי הלנה לעתיד לבוא, לבל תתערב הכנסת בהחלטתו באמצעות חקיקה.

